

Från allmänheten.

Prostitutionen i Sundsvall

var ämnet för en i Sundsvalls-Posten den 23 dennes införd artikel, hvaraf framgick stadens tvänne stadsläkares åsikter i nämnda fråga och erfor man, att förste stadsläkaren förordade den slentrianmässiga besiktningen under det andre stadsläkaren, som egentligen har densamma om hand, framhöll dess obehöflighet numera, ett i sanning bevingat ord nu, då prostitutionens mörkaste avigsidor inträngt i de mindre bemedlades hem, förgiftande desamma och demoraliserande den uppväxande ungdomen. Det är en känd och, bedröfligt nog, erkänd sanning, att sedan de s. k. prostituerade började skarpere efterhållas och förbjudas att uppehålla sig här i staden, dess lockande och uppgifna förvärfskälla upptagits af en del hustrur, och mångt hem, där förr trefnad och sammanhållning rådde, har härigenom totalt sköflats.

Ej nog härmed. Af hvad genom nämnda artikel framgår, lyser en förvånande och naiv oskuld fram i dagen och en obekantskap med i hithörande fall stående förhållanden. Om de prostituerades antal synbart minskats och delvis tvifsvunnit, hafva de ersatts af en massa tvifvelaktiga feminina existenser, hvilka uppehålla sig å ölstugornas och kaféernas inre ram, till långt efter stängningstid, hvarefter någon välvillig matrona i Södermalm eller annorstädes, härbergerar "partiet" under sken af gästvänskap. Öl och spirituosa tillhandahållas i smyg. I såväl Södermalm som Östermalm m. fl. ställen existera flerstädes sådana tillhåll men det går lugnt till, därför observeras ej förhållandena. Till och med i själva den s. k. stenstaden gifvas sådana nästen och hafva länge funnits där, men ännu har intet till dess undanröjande försports. I Södermalm finnas hela hus, där ej en till skenet ens ärbar hustru finnes och där värdinnan drager så stor reventy af affären, om man så vågar kalla den, att hon och hennes af flera personer bestående familj, ogenerat och frankt lefva därpå, något som nog för Södermalms gårdsegareförening ej torde vara obekant.

Hvad ett sådant förhållande skall gifva för exempel och intryck åt det uppväxande släktet lika som hvilka följder häraf skall skördas, kan lättare tänkas än beskrivas.

Man må resonnera huru man vill, anse tjänstenitet och skickligheten aldrig så stor, så är och blir dock säkert, att eftersynen i hithörande fall är alldeles för slapp och polisbevakningen i Södermalm och stadens utkanter allt för ringa eller ingen och som det nu är torde vara bäst pensionera den "enda" kvarvarande prostituerade — enligt doktor Stéenoffs uppgift — såsom varande alldeles obehöflig.

Hvad vidkommer de gjorda människovärliga försöken till upprättelse af fallna, deras lyckliga giftermål i Amerika etc. är ju intet — därest sanning ligger här — att anmärka och nyligen afsändes till Frälsningsarméns räddningshem i Stockholm en ung flicka härifrån staden, men var anledningen till den hjärtnuåna åtgärden deltagande för hennes olycksöde? — Man har goda skäl att befara anledningen vara en helt annan.

Sakkännare.

Nya Samhället Lördagen den 19 Mars 1904

Från allmänheten.

Som genmäle till "Sakkännare" anhålla vi vördsamt om plats för nedanstående i Eder ärade tidning.

Prostitutionen i Sundsvall.

I N. S. för den 1 mars har "Sakkännare" inlåtit sig på frågan om våra båda stadsläkares åsikter om prostitutionen och följderna af dess bekämpande m. m. Utan att inlåta oss i någon diskussion om prostitutionens nytta eller skada för enskilde, vilja vi endast papeka alla gårdsägares i Södermalm (med högst få undantag) stora glädje och tillfredsställelse öfver att denna stadsdel blifvit i det närmaste befriad från de prostituerade, som förr här huserat och gjort stadsdelen så illa känd, att vi t. o. m. blygas öfver det gamla namnet "Stenhammaren".

Södermalms Gårdsägareförening (omfattande det gamla "Stenhammaren" och vretar söder därom), vill för allt i världen ej hafva det gamla lifvet tillbaka, hvartör den satt som ett af sina främsta syftemål: prostitutionens utrotande ur stadsdelen. — Med lag och rätt på vår sida och vederbörandes till-

mötesgående, hafva vi lyckats få bort pesthårdarna, så att ingen nu kan säga: se här eller se där! Men vi hafva dock reda på, att någon enda, som numera har sina "affärer" nere i stenstaden, kan för tillfället på dagarna få bo eller hvila sig efter nattens äfventyr hos någon välvillig matrona å Södermalm.

Men att numera någon välvillig matrona å Södermalm härbergerar "partiet" under sken af gästvänskap, då öl och spirituosa tillhandahållas i smyg, torde nog tarvå bevis. Och att det numera finnes "hela hus, där ej en till skenet ens ärbar hustru finnes, och där värdinnan drager så stort reventy af affären, att hon och hennes af flere personer bestående familj, ogenerat och frankt lefva därpå", måste vara en oblyg osanning.

Kan "Sakkännare" bevisa detta sitt påstående, utlofva vi åt honom en belöning af

Kronor femtio säger 50 kronor,

hvilken summa i så fall blir lätt för "Sakkännare" att iörtjana, och finnes att hämta hos föreningens kassör.

Vi skulle äfven vara mycket tacksamma att få kännedom om, hvarest "Sakkännare" tror att nämnda förhållanden äga rum (såvida det är inom Södermalms Gårdsäg.-förenings område), äfven om han ej kan bevisa det. Vi hafva i detta syfte lämnat styrelseledamöternas namn till tidningens red., för att direkt

till någon af oss, eller i annat fall genom red. få dessa upplysningar.

För Södermalms Gårdsägareförening:

Styrelsen.

Till Redaktionen af Nya Samhället och "Sakkännare":

Styrelsen för Södermalms Gårdsägareförening består af följande personer

Aug. Löf, handlande, Nygatan 21, ordf.
H. V. Vesterlund, boktr.-fakt., vret 207, sek.
N. Stenlund, skollärare, vret 207, kassör,
W. Nilsson, målare, vret 206, v. ordf.,
Erik Larsson, tullp.-h.-karl, vret 207, v. sek.
C. J. Sjöblom, åkare, Ö. Söderm., tomt 23,
F. O. Sjöberg, handl., Ö. Söderm. vret 225.

Ofvanstående personer garantera för utbekommande af en belöning af 50 kronor till "Sakkännare", om han själf eller genom ombud kan bevisa sina påståenden i N. S. af den 1 mars. Och äro ofvannämnda personer mycket tacksamma för alla de upplysningar de kunna erhålla i berörda hänseende.

Sundsvall den 16 mars 1904.

Å Södermalms Gårdsägareförenings styrelses vägnar:

H. V. Vesterlund,
sek.

Renhållningens öfver- tagande af staden.

12 mars 1904.

Drätselkammaren afstyrker.

Som bekant har Normalms gårdsägareförening hos stadsfullmäktige gjort en framställning, att staden måtte öfvertaga all renhållning af allmänna gator och trottoarer inom det reglerade området och kostnaderna härför utgå efter allmän beviljning. Öfver denna framställning har drätselkammaren nu afgifvit yttrande.

Drätselkammaren anför, att det är visserligen sant, att hvarken ordningsstadgan för rikets städer eller magistratens därpå grundade renhållningsstadga för Sundsvalls stad icke uttryckligen angifva gårdsägare såsom renhållningsskyldige för de utanför deras gårdar angifna gatudeklar, men ordningsstadgan för rikets städer synes dock alldeles tydligt förutsätta, att så är fallet, då den i § 14 i omedelbart sammanhang med föreskriften att gata m. m. skall omsorgsfullt sopas och rengöras, fortsätter: »Gårdar med därtill hörande smyggar samt portgångar och s. k. vrettrum eller brandgator skola sopas och rengöras så ofta och på sådant sätt som erfordras för att hålla dem i snyggt och för sundheten tillfredsställande skick. Försummar någon att sitt åliggande härutinnan fullgöra, böte såsom nyss är sagt». Icke torde väl någon, anmärker drätselkammaren, vilja påstå, att det är någon annan än gårdsegaren, som vore skyldig att hålla rent på hans gård med därtill hörande smyggar och portgång. Att gaturrenhållningen skall bestridas af gårdsägare är f. ö. en grundsatss om tillämpas i alla svenska och de flesta öfriga europeiska städer.

Det orättvisa i det n. v. systemet skulle väl ligga däri, att hyresgäster ej mindre än gårdsegare hafva behof och förmån af gaturrenhållningen, under det att gårdsegare en samma bära tungan däraf. Härvid måste man dock besinna, att gårdsegare, då de förvärfvade sina gårdar, vore medvetna om den tunga, de genom gårdarnes förvärfv frivilligt åtagit sig, och måste anses hafva erhållit sina egendommar till lägre pris i samma mån som egendommarne voro besvärade af skatter och annan tunga af olika slag, och fullgörandet af en frivilligt åtagen skyldighet kan ej anses innebära någon orättvisa. Däremot skulle för visso en orätt-

Renhållningens öfver- *J. P.* tagande af staden.

12 mars 1904.

Drätselkammaren afstyrker.

Som bekant har Norrmalms gårdsegareförening hos stadsfullmäktige gjort en framställning, att staden måtte öfvertaga all renhållning af allmänna gator och trottoarer inom det reglerade området och kostnaderna härför utgå efter allmän bevillning. Öfver denna framställning har drätselkammaren nu afgifvit yttrande.

Drätselkammaren anför, att det är visserligen sant, att hvarken ordningsstadgan för rikets städer eller magistratens därpå grundade renhållningsstadga för Sundsvalls stad icke uttryckligen angifva gårdsegarne såsom renhållningsskyldige för de utanför deras gårdar angifna gatudelar, men ordningsstadgan för rikets städer synes dock alldeles tydligt förutsätta, att så är fallet, då den i § 14 i omedelbart sammanhang med föreskriften att gata m. m. skall omsorgsfullt sopas och rengöras, fortsätter: »Gårdar med därtill hörande smygår samt portgångar och s. k. vretum eller brandgator skola sopas och rengöras så ofta och på sådant sätt som erfordras för att hålla dem i snyggt och för sundheten tillfredsställande skick. Försummar någon att sitt åliggande härutinnan fullgöra, böte såsom nyss är sagdt». Icke torde väl någon, anmärker drätselkammaren, vilja påstå, att det är någon annan än gårdsegaren, som vore skyldig att hålla rent på hans gård med därtill hörande smygår och portgång. Att gaturenhållningen skall bestridas af gårdsegarne är f. ö. en grundsats som tillämpas i alla svenska och de flesta öfriga europeiska städer.

Det orättvisa i det n. v. systemet skulle väl ligga däri, att hyresgäster ej mindre än gårdsegare hafva behof och förmån af gaturenhållningen, under det att gårdsegarne ensamma bära tungan däraf. Härvid måste man dock besinna, att gårdsegarne, då de förvärfvade sina gårdar, voro medvetna om den tunga, de genom gårdarnes förvärf frivilligt åtogo sig, och måste anses hafva erhållit sina egendomar till lägre pris i samma mån som egendomarne voro besvärade af skatter och annan tunga af olika slag, och fullgörandet af en frivilligt åtagen skyldighet kan ej anses innebära någon orättvisa, Däremot skulle för visso en orätt-

visa begås genom att utan vidare efterskänka den gårdsegarne hittills åliggande renhållnings-skyldigheten. En dylik åtgärd skulle komma att bereda dem en ren present af samhället. De gårdsegare, som endast erlägga fastighets-bevilling, finge naturligtvis största fördel af förändringen, hvaremot en gårdsegare, som därjämte hade att skatta för inkomst af kapital eller arbete, kunde komma att för gaturenhållning drabbas af en utgift, som öfverstege hans hittillsvarande renhållningskostnad. Drätselkammaren anser följaktligen att hittills följda praxis för gaturenhållningens bestridande icke innebär någon orättvisa, men att däremot upphäfvande utan vidare af denna praxis skulle leda till orättvisa.

Drätselkammaren anser vidare, att ej heller ur synpunkten af gårdsegarnes fördel torde det af dem gjorda yrkandet vara af den vikt, som de föreställa sig, ty i samma mån som den på fastigheterna hvilande tyngden aflyftas, i samma mån borde ock byggnadsverksamheten stegras och därigenom framkalla lägre hyror, hvilket ju ej är någon förmån för hus-egarne, af hvilka de flesta äro hyresvärdar.

En annan följd af den ifrågasatta förändringens iaförande blefve sannolikt den, att anspråken ifråga om sättet för renhållningens fullgörande komme att i betydlig grad stee-

ras och renhållningskostnaderna i samma mån ökas. Det är själfklart att ett renhållningsverk, som skall vara i stånd att inom några få timmar efter ett snöfall sätta alla trafikleder i farbart skick, måste vara försedt med en mycket vidlyftig och dyrbar uppsättning af arbetskraft och dragare, hvarigenom med all säkerhet totalutgifterna för gaturenhållningen blir åtskilligt högre än enligt nuvarande praxis.

I denna högre kostnad måste då gårdsegarne deltaga icke blott för den å gårdarne löpande bevillingen, utan äfven för inkomst af kapital och arbete, hvarigenom deras vinst i många fall blir högst problematisk, under det att alla andra få en ökad utgift.

Sökandenas tal om att väghållningsbesväret på landet numera skulle genom lag vara fördeladt på nästan alla skattedragarne är icke exakt.

Drätselkammaren anser vidare, att vid denna frågas bedömande bör äfven tagas i beaktande att gårdsegarne måste i vissa hänseenden anses hafva rent personliga intressen af gaturenhållningen, såsom behöflig för skyddandet af hans egendom. Det är nämligen af vikt för honom att gångbanan hålles ren från snö, att vatten afledes från egendomen, att rännsten och galler i rätt tid upphuggas, allt i syfte att skydda grunden och källarne för vatten, hvartill kommer, att han måste an-

vända sig af gatan för tillfälligt upplag af den snö, som nedskottas från taket af hans hus.

Den kostnad, som gaturenhållningens öfverflyttande på staden skulle komma att medföra beräknas af renhållningsverkets föreståndare till omkring 51,000 kr. eller ungefär 73 öre på hvarje krona efter n. v. bevilling.

Om en öfverflyttning af gaturenhållningen på staden skulle ifrågakomma, så anser drätselkammaren, att detta bör ske på samma sätt som i Stockholm, där denna renhållning redan 1898 öfvertagits af staden mot det att fastighetsegarne förpliktats att under en tid af 50 år köpa sig fria från denna tunga medels erläggande af en afgift, som för 5 år i sänder bestämmes af en nämnd, utsedd af myndigheterna och fastighetsegarne. Af dessa afgifter användas 85 proc. för renhållningens bestridande och 15 proc. afsätts till en aflöningsfond, som förräntas med ränta på ränta och efter 50 år antages hafva ernått det belopp, att den gårdsegarne hittills åliggande gaturenhållning skall med räntefkastningen därpå kunna bestridas. Men en sådan uppgörelse af denna fråga hafva nog sökandena icke afsatt och torde därmed finna sig föga belåtna.

Till sist; hemställer drätselkammaren att stadsfullmäktige måtte afslå den gjorda framställningen.

Protokoll fört vid Lådernalms
Gårdsegareföreningens styrelsesamma-
träde den 16 mars 1904.

Närvarande voro: Lof, Vesterlund,
Lundlund, Nilsson, Larsson, Göblom och Göberg.

§ 1.

Mötet, som hölls hos Adv. Lof,
öppnades af ord.

§ 2.

Protokollen från den 17 febr. och 2 mars
upplästes och godkändes.

§ 3.

Seks. hade uppsatt en svarsmål till
"Lakkännare", hvilket upplästes och godkändes och
beslöt styrelsen att utlofa 50 kr. om "Lakkännare"
kunde bevisa sina påståenden, och skulle Seks.
ombesöka införandet deraf i Styr. Samhället.

§ 4.

På grund af att drätselkammaren nu
officiellt sätts utlåtande i frågan om Renhåll-
ningens öfvertagande af staden, upptogs denna